

**Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Krallığı arasında imzalanan
Kültür Anlaşmasının onanması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri
ve Millî Eğitim komisyonları raporları (1/212)**

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tatvik Müdürlüğü

Sayı : 71 - 2037, 6/3139

25. VI. 1951

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığının

Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Krallığı arasında imzalanan Kültür Anlaşmasının onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 8.VI.1951 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçe ve ilişikleriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
A. Menderes

GEREKÇE

Avrupa Konseyi âzası devletlerin kendi aralarında kültür anlaşmaları akdetmelerini tavsiye hususunda Konseyin Bakanlar Komitesince 3 ve 5 Kasım 1949 Paris toplantısında alınan karara tevfikân 20 Nisan 1951 tarihinde Ankara'da memleketimizle Yunanistan arasında bir Kültür Anlaşması imzalanmıştır.

Türkiye ile Yunanistan'ın içtimai hayatını ve müesseselerini birbirlerine tanıtacak ve iki memleket arasındaki ilmî ve kültürel münasebetleri inkişaf ettirecek olan bu Anlaşma Avrupa Konseyi âzası devletler arasında takarrür eden umumi esaslardan mühlhem bulunmaktadır. Anlaşmaya nazaran, her iki memleketin dahilî mevzuatına riayet şartıyla, Âkid Devletler ülkelerinde karşılıklı olarak kültür enstitüleri kurulabilecektir. Anlaşmada burslar ve yaz tatili kursları ihdası, ilmî ve meslekî elemanlar ve talebe teatisi, ilim cemiyetleri, gençlik ve spor teşekkülleri arasında sıkı iş birliği temini, seyahatler ve izcilik kampları tertibi, maarifle ilgili sergiler açılması, faydalı yeni ve eski eserler ve neşriyat mübadelesi, konferanslar, konserler, temsiller ve radyo yayımları tertibi gibi hususlar derpis edilmektedir.

Âkid hükümetler kendi ülkelerinde yayımlanan mektep kitaplarının, iki memlekette her biri hakkında yanlışlıklar ihtiva etmemesine itina cylemek suretiyle öğrencilerin bu sahada hakikata aykırı malûmat edinmelerine mâni olacaklardır.

Diğer taraftan Anlaşmada, her iki memlekette kanuni bir akademik paye ihrası zımında yapılan imtihanların muadeletinin tanınmasıyla ilgili ahkâm mevcuttur.

Anlaşmanın tabihakatına mütedair hususların müzakere ve tesbitini teminen Türkiye ve Yunanistan murahhaslarından teşekkül ve senede en az bir defa, sıra ile Ankara ve Atina'da içtima edecek olan Muhtelit bir Daimî Komisyon kurulacaktır.

Bu komisyon, biri Türk ve diğeri Yunan âzadan müteşekkil ve merkezleri Ankara ve Atina'da bulunmak üzere iki kısmı ihtiva cilyecek ve her kısmın iki âzası olacaktır.

Komisyonun, Anlaşmanın faydalı bir şekilde tatbikını temine mâtuf kararları Kültür Anlaşmasına bir lâhika halinde eklenecek ve bu lâhika usulüne tevfikân Âkid hükümetlerin tasdiğiyle meriyete girecektir.

Bu Kültür Anlaşmasının iki komşu milleti birbirine bağlayan dostluğu da takviyeye medar olacağı şüphesiz bulunduğu cihetle onanması için ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Dışışleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Dışışleri Komisyonu

Esas No. 1/212

Karar No. 15

29 . II . 1952

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Yunanistan arasında 20 Nisan 1951 tarihinde Ankara'da imzalanan Kültür Anlaşmasının onanması hakkındaki kanun tasarısı komisyonumuzda iki toplantıda Millî Eğitim temsilcisi ve Dışışleri Bakanının huzuru ile okunup incelendi.

Hükümet gerekçesinde de izah edildiği gibi Avrupa Konseyi âzası devletlerin kendi aralarında Kültür Anlaşmaları akdetmelerini tavsiye hususunda Konseyin Bakanlar Komitesince 3 ve 5 Kasım 1949 Paris toplantısında alınan karara istinaden 20 Nisan 1951 tarihinde Ankara'da memleketimizle Yunanistan arasında bir Kültür Anlaşması izalanmıştır.

Memleketimizde Yunanistan'ın içtimai hayatını ve müesseselerini birbirlerine tanıtacak ve iki memleket arasındaki ilmi ve kültürel münasebetleri inkişafa yarıyacak olan bu Anlaşma, iki memleketin iç mevzuatına riayet şartıyla tatbik edileceğine ve Hükümet de bu Anlaşmanın tatbikatını kontrol ve murakabe edeceğine göre her hangi bir mahzur mütalâa etmeye imkân yoktur.

Bundan başka dost Yunan milletiyle çok

eskiden beri mevcut dostluğumuzun takviyesine yeni bir esas ve kaynak olacak olan bu Anlaşmanın Türkiye'nin yüksek menfaatlerine uygun olacağı bedihidir.

Birleşmiş Milletlerin bir üyesi olarak bütün milletlerle dostane bir iş birliğinin gerçekleşmesini temine yarıyacak olan bu Anlaşmanın onanmasına Komisyonumuz ittifakla karar vermiştir.

Havalesi gereğince Millî Eğitim Komisyonuna gönderilmek üzere tasarı ve ilişikleri Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışışleri Komisyonu

Başkanı

Samsun

F. Kesim

Bolu

F. Belen

İzmir

C. Baban

Konya

Z. Ebüzziya

Seyhan

E. O. Arık

Bu rapor Sözcüsü

Kâtip

Denizli

A. Çobanoğlu

Erzurum

B. Dülger

İzmir

V. Mentek

Mardin

Dr. K. Türkoğlu

Trabzon

H. Saka

Millî Eğitim Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Millî Eğitim Komisyonu

Esas No. 1/212

Karar No. 9

16. IV. 1952

Yüksek Başkanlığa

Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Krallığı arasında imzalanan Kültür Anlaşmasının onanması hakkındaki kanun tasarısı Komisyonumuzca 7. IV. 1952 tarihli oturumda incelenmiş ve gerekçesiyle Dışişleri Komisyonu raporunda da belirtildiği veçhile iki memleket arasında kültür münasebetlerini geliştirmek yoluyla dostluğu takviye eder mahiyette görülerek ittifakla kabul edilmiştir.

Kamutayın yüce tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millî Eğitim Komisyonu Başkanı Sözeü

İzmir

Avni Başman

Rize

Ahmet Morgül

Kâtip
Seyhan
A. Nihad Asya
Bolu
Z. Danışman
İmzada bulunamadı
Bursa
A. Canib Yöntem
İstanbul
F. N. Çamlıbel
İmzada bulunamadı
Sinob
N. Sertoğlu

Afyon Karahisar
K. Özçoban
Burdur
M. Özhey
Edirne
C. Köprülü
Kastamonu
Z. Termen
Trabzon
M. R. Tarakçıoğlu

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Krallığı arasında imzalanan Kültür Anlaşmasının onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Krallığı arasında 20 Nisan 1951 tarihinde Ankara'da imzalanan «Kültür Anlaşması» onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan
A. Menderes

Devlet Bakanı

Devlet Bakanı
Başbakan Yardımcısı
S. Ağaoğlu

Adalet Bakanı
R. Nasuhioğlu

Millî Savunma Bakanı
H. Köymen
Dışişleri Bakanı
F. Köprülü
Millî Eğitim Bakanı
T. İleri
Eko. ve Ticaret Bakanı
Muhlis Ete
G. ve Tekel Bakanı
Rıfık S. Burçak
Ulaştırma Bakanı
S. Kurtbek

İşletmeler Bakanı
Hakkı Gedik

İçişleri Bakanı
H. Özyörük
Maliye Bakanı
H. Polatkan
Bayındırlık Bakanı
K. Zeytinoğlu
Sa. ve So. Y. Bakanı
Dr. E. H. Üstündağ
Tarım Bakanı
N. Ökmen
Çalışma Bakanı
N. Özsan

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE YUNANİSTAN KRALLIĞI ARASINDA KÜLTÜR ANLAŞMASI

Türkiye Hükümeti ile Yunanistan Krallık Hükümeti, dostane bir iş birliği ve mübadele suretiyle fikir, güzel sanatlar ve ilim sahasında kendi memleketleri arasında mümkün merteye tam bir mutabakat elde etmek ve aynı zamanda memleketlerinin içtimai hayatının ve müesseselerinin karşılıklı olarak anlaşılmasını temin eylemek gayesiyle bir anlaşma akdini arzu eylediklerinden, bu maksatla mezkûr hükümetler tarafından usulüne tevfikân yetkili kılınan murahhaslar aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır:

Birinci madde

Her Âkîd Hükümet, kendi ülkesi üzerinde bulunan üniversitelerde veya diğer öğretim müesseselerinde, diğer âkîd hükümet memleketinin dil, edebiyat ve tarihin veya bunlara mütaallik başka mevzular hakkında kürsüler, dersler veya konferanslar ihdasını temin için elinden geleni yapacaktır.

İkinci madde

Her Âkîd Hükümet, diğerinin ülkesi üzerinde o memlekette kültür enstitüleri ihdasını tanzim eden mevzuatın umumi hükümlerine uymak şartıyla bu kabîl enstitüler kurabilecektir.

Üçüncü madde

Âkîd hükümetler, kendi memleketleri arasında, üniversite personeli, profesörler, öğrenciler, ilmî araştırma yapanlar ve teknisyenlerle diğer meslekler ve faaliyetler mümessillerinin mübadelesini teşvik edeceklerdir.

Dördüncü madde

Şayet bir Âkîd Hükümetin üniversite veya ilmî enstitülerinin kayıt ve sair ücretleri bir memlekette diğerinden daha yüksek ise, ücretleri daha yüksek olan Âkîd Hükümet, diğer memlekette okuyan kendi talebesi sayısını göz önünde tutarak bu ücretleri muayyen bir öğrenci miktarı için diğer Âkîd Tarafın memleketinde cari meblâğa indirmek imkânını derpiş eyliyecektir.

Beşinci madde

Her Âkîd Hükümet, diğer Âkîd Hükümet memleketinin öğrencilerinin ve üniversite mezunlarının (gradué) araştırma ve tetkiklerde bulunmalarına veya teknik bilgilerini inkişaf ettirmelerine imkân vermek maksadiyle kendi memleketlerinde bir müddet kalabilmelerini temin için, tetkik bursları ve nakdî yardım tahsisatı ihdas edecektir.

Altıncı madde

Âkîd Hükümetler, fikrî, bedii, ilmî, medenî ve içtimai faaliyetler sahasında karşılıklı yardım maksadiyle kendi memleketlerinin ilim cemiyetleri arasında en sıkı iş birliğini mümkün merteye teşvik eyliyeceklerdir.

Yedinci madde

Her Âkîd Hükümet, kendi ülkesi üzerinde diğer tarafın vatandaşları veya bir vatandaşlar grubu tarafından yapılan ilmî ve kültürel araştırmaları, diğer tarafın talebi üzerine ve fiili imkân nispetinde kolaylaştıracaktır.

Sekizinci madde.

Âkâd Hükümetler, kanuni bir akademik paye ihrazi zımnında veya muayyen hallerde meslekî bir gaye ile bir veya diğêr memleket ülkesinde yapılan imtihanlara - gerek giriş ve gerekse terfi imtihanlarına - öbür memlekette tekabül eyliyen imtihanların muadeletinin tanınması şartlarını tetkik edeceklerdir.

Dokuzuncu madde.

Her Âkâd Hükümet, (a) kendi ülkesinde diğêr memleketin (b) bu memleket de buna mukabil kendi ülkesinde öbür memleketin üniversite personeline, profesörlerine, yüksek ve aynı zamanda orta-öğretim öğrencilerine mahsus tatil kursları ihdasını teşvik edecektir.

Onuncu madde.

Âkâd Hükümetler, kültürel ve meslekî iş birliğini inkişaf ettirmek gayesiyle, bu maksatla seçilmiş delegasyonların karşılıklı ziyaretlerini « davet ve nakdî yardım yoluyla » teşvik edeceklerdir.

On birinci madde.

Âkâd Hükümetler, terbiyevi gaye güden ve kendi memleketlerince tanınmış olan gençlik ve ergin teşekkülleri arasında iş birliğini teşvik edeceklerdir.

Spor ve izcilik sahasında yakınlaşma, temas ve karşılıklı yardımları teşvik ve seyahatler ve izcilik kampları tertip edeceklerdir.

On ikinci madde.

Âkâd Hükümetler, aşağıdaki vasıtalarla, her memlekette diğêrinin kültürünün daha iyi tanınmasını sağlamak maksadiyle birbirlerine karşılıklı yardımda bulunacaklardır.

- a) Kitaplar, mevkutelêr ve diğêr neşriyat,
- b) Konferanslar ve konserler,
- c) Sanat sergileri ve kültürel mahiyette diğêr sergiler,
- d) Tiyatro temsilleri,
- e) Radyo, filimler, plâklar ve diğêr mihaniki vasıtalar,

On üçüncü madde

İki memleketin fazla parçalarına sahip buldukları eski eserlerle müze eşyasını mübadele etmek, Arkolojik hafriyat ve araştırmalarla tarihi âbidelerin tamiri veya ihyası faaliyetlerinden komşu memleketin alâkalı mutahassıslarını malûmattar kılmak veya onları bu faaliyetlere iştirake dâvet etmek, bu suretle gerek faaliyetlerin icrasında; gerekse elde edilen neticelerin takdirinde karşılıklı işbirliğini temin eylemek,

Her iki Âkâd memleketin kendi mevzuatları çerçevesi dâhilinde, eski eşya ile müze eşyasının kâlıplarının alınmasına, kütüphanelerde muhafaza olunan el yazmalarının fotokopilerinin çıkarılmasına, bu el yazmalarının muvakkaten öbür tarafa nakil ve fazla nüshalarının mübadele olunmasına, tarih tetkikleri için (mahkeme ve kadaastro arşivleri de dâhil olmak üzere) her türlü Devlet arşivi sicil ve vesikalarından faydalanılmasına karşılıklı olarak müsaade eylemek, hususlarında Âkâd hükümetler yekdiğêrlerine yardım eyliyeceklerdir,

On dördüncü madde

Âkâd hükümetler, her iki memlekette yayınlanan mektep kitaplarının, iki memleketten her biri

hakkında yanlışlıklar ihtiva etmemesine, kendi mevzuatlarının kabul ettiği hudutlar dâhilinde, itina eyliyeceklerdir.

On beşinci madde

İki memleketin dâhil buldukları coğrafi bölgeyi ilgilendiren kültürel ve ilmî meseleleri tetkik için eksper toplantılarıyla ve konferansları teşvik etmenin muvafık olup olmayacağı hususunda Âkîd Hükümetler istişarede bulunacaklardır.

On altıncı madde

İşbu anlaşmanın tatbikini teminen, behemehal Devlet memuru olmaları icabetmiyen dört âzadan müteşkil bir daimî muhtelit komisyon kurulacaktır.

Bu komisyon, biri merkezi Ankara'da ve Türk âzadan, diğeri merkezi Atina'da ve Yunanlı âzadan müteşkil olmak üzere iki şübeyi ihtiva eyliyecektir. Her şubenin iki âzası bulunacaktır. Türkiye Millî Eğitim Bakanlığı, Türkiye Dışişleri Bakanlığı ile anlaşarak Türk şubesinin âzasını ve Yunan Eğitim Bakanlığı, Yunan Dışişleri Bakanlığı ile anlaşarak Yunan şubesinin âzasını tâyin eyliyecektir. Her liste, tasvip için, diplomatik yolla diğeri Âkîd Hükümete tevdi edilecektir.

On yedinci madde

Muhtelit daimî komisyon her defa ihtiyaç hissedildikçe ve senede en az bir defa, sıra ile Türkiye'de ve Yunanistan'da umumi heyet halinde toplanacaktır. Bu toplantılarda komisyonlar, Başkentinde toplantının yapılacağı memleketin hükümeti tarafından tâyin edilecek beşinci bir âza ile tamamlanacaktır.

On sekizinci madde

1. Muhtelit Komisyonun başlıca vazifelerinden biri, bir umumi heyet toplantısı esnasında, işbu Anlaşmanın tatbikatına mütedair mufassal teklifler ihzarına tevessül eylemek olacaktır. Âkîd Hükümetlerin tasvibinden sonra, bu teklifler işbu anlaşmaya eklenecek bir lâhika halinde toplanacaktır. Âkîd Hükümetlerin tasvibi nota teatisi suretiyle tebliğ edilecektir.

2. Bundan sonra, Muhtelit Komisyon Anlaşmanın işleyişini tetkik edecek ve lâhikada yapılması zaruri görülecek her türlü tadilâtı Âkîd Hükümetlere teklif eyliyecektir.

3. Daimî Muhtelit Komisyon toplantıları arasında lâhikada tadilât yapılması, şubelerden her biri tarafından diğeri şubenin muvafakati şartıyla teklif edilebilecektir.

4. Lâhikada yapılacak tadilât, Âkîd Hükümetlerin tasvibinden sonra yürürlüğe girecektir. Bu tasvip, nota teatisi suretiyle tebliğ edilecektir.

On dokuzuncu madde

Her Âkîd Hükümet, işbu Anlaşmanın tatbik sahasına giren hükümlerin icrasına yardım veya tevessül eyliyecek teşekkülleri veya şahısları tâyin ve irae eylemek imkânını haiz olacaktır.

Yirminci madde

İşbu Anlaşma tasdik edilecek ve tasdiknamelerin Atina'da teatisinden 15 gün sonra yürürlüğe girecektir.

Yirmi birinci madde

İşbu Anlaşma, asgari beş sene müddetle yürürlükte kalacaktır. Bundan sonra ve işbu müddetin hitamından en az altı ay evvel Âkîd Hükümetlerden biri tarafından feshedilmedikçe Âkîd Taraflar-

dan birinin feshi ihbar ettiği tarihi takip eyliyecek altı aylık müddetin hitamına kadar yürürlükte kalacaktır.

Yukardaki hükümleri tasdikan, aşağıda imzaları bulunan mürahaslar işbu Anlaşmayı imzaladılar ve mühürlediler.

20 Nisan 1951 tarihinde, Ankara'da, iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Türkiye Hükümeti adına
Faik Zihni Akdur

Yunanistan Krallık Hükümeti adına
Alexandre Contoumas

